

ICOMOS

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

CZECH NATIONAL COMMITTEE

COMITÉ NATIONAL TCHÉQUE

Stanovisko ČNK ICOMOS k technickému kolokviu o Vyšehradském železničním mostu konaném ve dnech 20. a 21. února 2023

ČNK ICOMOS je velmi znepokojen způsobem, jakým Správa železnic a Ministerstvo dopravy přistoupili k organizaci technického kolokvia k železničním mostům pod Vyšehradem a jakým způsobem jsou interpretovány jeho výsledky. ČNK ICOMOS 17. února 2023 apeloval dopisem na ministra dopravy Martina Kupku, aby se technické kolokvium nestalo jen dalším alibi pro zbourání kulturní památky, aby bylo poradním orgánem ministra, zcela nezávislým na Správě železnic, a aby jeho jednání neovlivňovaly osoby ekonomicky provázané se Správou železnic, což by mohlo způsobit jeho neobjektivitu, stejně jako tomu bylo u soutěžního dialogu na Vyšehradské železniční mosty. S tím, že by se kolokvium mělo zaměřit na konkrétní kroky k záchraně mostu, nikoliv na akademicky nezávaznou debatu.

Musíme konstatovat, že naše obavy se z velké části naplnily. Kolokvium organizovala a jeho členy vybírala Správa železnic, a to tak, že nejméně tři jeho členové s ní byli ekonomicky provázaní, o jejich objektivitě tudíž panují zásadní pochybnosti, což vrhá stín na celé kolokvium.

Místo toho, aby mezinárodní experti řešili, jakým způsobem lze co nejlépe opravit Vyšehradský most, tak aby byla zachována jeho památková hodnota, a přitom vyhovoval současnému i očekávanému železničnímu provozu, byl tento čas vyplýtván na akademické debaty o návrzích ze zcela nerelevantního soutěžního dialogu na nový most. Stejně tak se experti nevěnovali analýze potřebných změn v české legislativě a vnitřních předpisů Správy železnic, které by umožnily realisticky posuzovat a opravovat historické mostní konstrukce. **Znepokojující je také konstatování jednoho z účastníků kolokvia, profesora Eugena Brühwilera, že „během Kolokvia také nebyl předložen žádný reálný projekt sanace ze strany SŽ a jejich pověřených inženýrů a nebyl zájem diskutovat o reálných opravných zásazích.“**

Tendenční výběr členů kolokvia, kdy panují u několika osob oprávněné pochybnosti o jejich objektivitě a v některých případech i odpovídající technické odbornosti, se pak nejvíce projevil v dodatečných samostatných prohlášeních uvedených v bodě 7. Jak uvedl profesor Brühwiler ve své reakci na zkracování výsledků kolokvia ze strany Správy železnic v tiskovém prohlášení: „V bodě 7 jsou některá překvapivá prohlášení, která nejsou technicky podložena... Závěrečná část tiskové zprávy SŽ je nepřijatelná,

protože přináší směrem k veřejnosti mylnou představu, že proběhlo hlasování. Navíc ne všichni tzv. hlasující [tj. členové kolokvia] byli neutrální."

ČNK ICOMOS považuje takovéto praktiky za nepřijatelné a nedůstojné České republiky. Pokud se chceme řadit mezi civilizované evropské státy, musíme hrát férově, dodržovat své vlastní zákony a také mezinárodní smlouvy. Včetně zákona o státní památkové péči, vyhlášky o zřízení pražské památkové rezervace, a Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, která je součástí právního řádu České republiky (Sbírka zákonů čl. 159/1991 Sb.).

Přes uvedené výhrady se kolokvium jako celek shodlo na vyjádření k bodu číslo 3 – **Posouzení možností sanace mostu na požadované budoucí zatížení, takto:** *„Účastníci považují opravu mostu na budoucí železniční zatížení za možnou. Nalezení řešení opravy je inženýrskou výzvou (s ohledem na bezpečnost, čas, náklady, údržbu, monitorování). Existují různé názory, do jaké míry a jak obtížný úkol to je."*

Prezentované konstatování Technického kolokvia o opravitelnosti mostu považujeme za stěžejní výsledek, neboť železniční most je chráněnou kulturní památkou, o níž je vlastník či správce podle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči povinen řádně pečovat. Nahrazení mostu novotvarem za takové okolnosti nepřichází v úvahu. Vyzýváme proto Správu železnic, aby dostála povinnosti, kterou ji kladou platné zákony, a železniční most opravila. Jediná správná cesta přístupu k památce spočívá v zodpovědném výběru projektanta opravy mostu. Přičemž je třeba požadovat, aby most zůstal stát na svém místě a prošel šetrnou opravou se zachováním maximálního množství původních dílů. Opětovně připomínáme, že se jedná o kulturní památku, součást pražské památkové rezervace pod ochranou UNESCO.

Ve svém závěrečném vyjádření v rámci technického kolokvia pro ministra dopravy Martina Kupku shrnul profesor Eugen Brühwiler situaci takto:

„Stávající nýtovaný železniční most lze i přes jeho špatný stav opravit s ohledem na všechny bezpečnostní požadavky, přiměřené náklady a dobu trvání prací. Je třeba vypracovat realistický projekt opravy, který zahrnuje aplikaci protikorozičního nátěru a opravu lokalizovaných míst poškozených korozí. Vzhledem k naléhavosti by práce měly být zahájeny okamžitě, přičemž během prací by měla být zachována jedna železniční trať v provozu. Výměna mostu, tedy výstavba nového mostu podle vítězného projektu soutěže na nový most, proto není nutná. Oprava stávajícího mostu umožňuje rychlý zásah a nabízí nejmenší rizika z hlediska bezpečnosti plánování a respektování kulturních hodnot. V projektovém týmu je nutné nové smýšlení, které si zřejmě vyžádá změnu v tomto týmu."

Projektový tým, který doposud pro Správu železnic připravoval projektovou dokumentaci k opravě mostu (Projekt modernizace trati Praha hl.n – Praha Smíchov, spolufinancovaný EU), byl tvořen společnostmi SUDOP Praha, Metroprojekt a SUDOP EU (ing. Martin Vlasák, ing. Michal Mečl, ing. Tomáš Martinek).

ČNK ICOMOS se plně ztotožňuje se závěry a doporučeními profesora Eugena Brühwilera, který v oboru oprav ocelových nýtovaných mostních konstrukcí disponuje nezpochybnitelnou odbornou erudicí světové úrovně. Vyzýváme všechny zúčastněné, aby to už konečně začali respektovat a pustili se do reálných kroků k opravě významné památky - Vyšehradského železničního mostu.

Prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girs
prezident ČNK ICOMOS

V Praze dne 21. března 2023